

Največji slovenski dnevnik  
v Združenih državah  
Velja za vse leto . . . \$6.00  
Za pol leta . . . \$3.00  
Za New York celo leto . . . \$7.00  
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

# GLAS NARODA



The largest Slovenian Daily in  
the United States.  
Issued every day except Sundays  
and legal Holidays.  
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3—3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 195. — ŠTEV. 195.

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 21, 1935. — SREDA, 21. AVGUSTA 1935.

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

## EVROPA JE PRED KRIZO, KAKOR JULIJA 1914

### ITALIJANSKI DELEGAT ALOISI JE NAMIGNIL, DA BO ITALIJA IZSTOPILA IZ LIGE NARODOV

Vojna v Afriki je skoro neizogibna. — Liga je v nevarnosti, da razpade. — Za četrtek je sklicana seja angleškega kabineta. — Abesinska vojska se vežba v orožju. — Mussolini ne odneha od svojih zahtev.

PARIZ, Francija, 20. avgusta. — Načelnik italijanske delegacije baron Pompeo Aloisi se je dvignil iz razvalin mirovnega pogajanja treh držav in je potrdil bojazen Evrope, da je vojna v Afriki neizogibna.

"Ne vidim nikake podlage za nadaljne razprave," je rekel baron Aloisi "in tudi nimam nikakega upanja na Ženevo. Italija ne namerava zapustiti Ženeve (Lige narodov), toda, če nas peljejo do vrat, jo bomo morali zapustiti."

Predno pa je govoril baron Aloisi, so že drugi diplomati napovedovali temne vojne oblake nad Evropo, ker se je razbila konferenca treh držav. — Nek visok uradnik je rekel, da Evropi preti kriza, kakor leta 1914.

Francosi delegati stavijo le malo upanja na Ligo narodov in baron Aloisi ni pomiril njih bojazni, da se Mussolini ne bo obotavljal korakati dalje do velike kolonijalne države, ko je rekel:

"Zelo dvomljivo je, ako bodo mogla diplomatska pogajanja poravnati naše zadeve z Abesinijo."

Glede določil Lige narodov, da je vsem njenim članicam zajamčena neodvisnost in nedotakljivost, je rekel baron Aloisi:

"Liga se je zavezala, da bo storila več stvari, katerih ni storila."

Ministrski predsednik Pierre Laval se je poslovil od stotnika Edena, ki je odpotoval v London, rekoč: "Na svidenje 4. septembra v Ženevi."

Liga je že sedaj tako slaba, da bo mogoče umrla, ako jo Italija zapusti, ker bo cel svet videl, da vse velesile kršijo pogodbe.

LONDON, Anglija, 20. avgusta. — Angleški kabinet, ki mora zaradi neuspeha konference treh držav rešiti mnogo važnih problemov, je bil sklican k izvanredni seji v četrtek in ministri prihajajo v London iz vseh krajev dežele.

Ministrski predsednik Stanley Baldwin se je naglo pričel pripravljati, da odpotuje iz Aix-Les-Bains, kamor je komaj prišel na počitnice. Namestnik ministrskega predsednika Ramsay MacDonald je naglo odpotoval v London. Kralj Jurij je poklical k sebi zunanjega ministra Hoareja, da razpravlja z njim o političnem položaju.

Stotnik Eden se je vrnil v London in je prinesel svoje poročilo, da Mussolini ne odneha od svojih zahtev, ki so razbile pariško konferenco.

ADDIS ABABA, Abesinija, 20. avgusta. — Abesinija, razburjena vsled bližajoče se vojne in vsled neuspeha diplomatskega posredovanja, je naglo pričela urejevati svoje finance, ker je odvisna od uvoza.

Do zadnjega časa so Abesinci upali, da bodo mogoče Združene države, Anglija ali Francija na kak način rešile nevarni položaj, toda z razpadom pariške konference je padlo tudi vsako upanje na mirno poravnavo.

V nedeljo so bile po vseh abesinskih cerkvah mo-

## Nemiren položaj v Jugoslaviji

### LADJEDELNICA JE POSLALA ULTIMATUM

Zahteva od vlade, da prisili delavce, da s e vrnejo na delo. — Tudi stavkarji so se obrnili na v.lado.

Camden, N. J., 20. avgusta. — V stavki pri New York Shipbuilding Corporation bo v kratkem prišlo do važne odločitve. Obe stranki ste se obrnili na zvezno vlado, ki se sedaj že ne more več kazati nevtralnno in igrati vloge posredovalke.

Uprava ladjedelnice je nadomestnemu mornariškemu tajniku poslala dolgo pismo, v katerem ne navaja samo že znane obdolžbe proti stavkarskim voditeljem, da so pustili delo, temveč jih tudi dolži, da so do sedaj izjalovili vsako poskušeno poravnavo spora. Pismo se nekrat povdarja, da je zahteva delavske organizacije "nesprejemljiva," ker hočejo biti delavci izvzeti od vsake sodnijske poravnave.

Ladjedelnica predlaga vladi, da stopi na stran ladjedelnice in od stavkarjev zahteva, da se tekom 24 ur podvržejo sodnijski poravnavi spora, ali pa bo pričela delo s stavkokazi pod mestnim, državnim in zveznim varstvom. Ladjedelnica tudi zatrjuje, da stavkarji nameravajo uničiti ameriško brodarstvo in tako postaviti deželo v nevarnost, da bi v slučaju vojne niti ne mogla braniti svojega obrežja.

### "POLOŽAJ JE BREZUPEN." PRAVI VATIKANSKO GLASILO

Vatikansko mesto, 20. avgusta. — Vatikansko glasilo "Osservatore Romano" je objavilo na prvi strani uvodnik, ki vsebuje zelo pesimistične izglede za italijansko-abesinsko krizo. List pravi: — Pariška konferenca je pustila za seboj dosti grenkosti. Francija se je poslužila vsakega mogočega sredstva posredovanja. Abesinija in Italija vztrajata odločno vsaka na svojem stališču. Sporazum med njima je nemogoč.

litve za mir. Vojska se vežba v orožju izven glavnega mesta.

RIM, Italija, 20. avgusta. — Žalost se je mešala z vojnim navdušenjem po celi fašistični Italiji. Narod se je klanjal spominu odličnih zrtev, ki so izgubile svoje življenje pri nesreči z aeroplanom v Afriki.

Pogreb ministra za javna dela Luigi Razza in njegovih šestih tovarišev je pomenil žalost celega italijanskega naroda.

"To je svečana ura Italijel!" je rekel Mussolini v svojem govoru.

### VES SVET SE PRIPRAVLJA NA VOJNO

Sovjeti vidijo mrzlične priprave za vojno. — Italijanski delegat pravi, da se tudi Združene države pripravljajo.

Moskva, Rusija, 20. avgusta. — Nek referat, ki je bil prebran na 7. svetovnem kongresu Tretje internacionale, pravi, da so Združene države vdeležene pri oboroževalni tekmi, ki je vsepovsod v teku "z mrzlično naglostjo."

Poročilo je sestavil italijanski delegat M. Ercole in mu je dal naslov "Priprave za novo imperijalistično vojno."

Ercole pravi, da si vse države sveta v prihodnji vojni skušajo dobiti kar najugodnejše stališče. In posebno ob obrežjih Pacifika so vojne priprave v polnem poteku.

— Med stvarmi, ki jih moremo opazovati, — pravi Ercole dalje, — je pomembno dejstvo, da Združene države skušajo utrditi svoja posestva v Pacifiku in še posebno svoje velike vojaške in mornariške postojanke. Ob istem času pa si Združene države vstvarjajo nove oporne točke v zapadnem Pacifiku, na Aleutskih otokih in v Alaski. Te korake pa moremo smatrati kot odgovor na japonsko postopanje.

### ČUDEN DOGOVOR MED DVEMA HRVATOMA

Canonsburgh, Pa., 20. avgusta. — 39letni Marko Jurčević je danes priznal policiji, da je dne 4. julija zažgal v Hendersonville neko hišo, nakar ga je gospodar hiše Steve Kirvič imel 47 din zaprtega v neki garaži. Ko so Jurčevića včeraj našli, je bil napol sestradan. Rekel je, da mu je obljubil Kirvič za požig dvesto dolarjev. Ko je zahteval od njega denar, ga je Kirvič zaprl v garažo in mu rekel, da ga bo usmrtil, ko bo zavarovalnica izplačala zavarovalnino. Požar, ki ga je zanetil Jurčević, je uničil tudi sosednjo hišo, v kateri je stanovala neka vdova s svojo hčerjo. Jurčevića in Kirviča so zaprli.

### PARAGVAJCI ZELO OVIRAJO KONFERENCO

Nočejo dovoliti Boliviji pristanišča. — Paragvajski pogoji so nesprejemljivi.

Buenos Aires, Argentina, 20. avgusta. — Diplomatični krogi zvrčajo krivdo nad neuspehom mirovne konference na Paragvaj, ker noče priznati kot podlago za mirovno pogodbo, da bi Bolivija dobila pristanišče ob gorenjem toku reke Paragvaj. To je tudi vzrok, da je bil odgoden sestanek med paragvajskim predsednikom Eusebio Ayala in bolivijskim predsednikom Jose Luis Tejada Sorzano.

O mirovnih pogojih sta razpravljala paragvajski vrhovni poveljnik general Jose Felix Estigarriba in bolivijski vrhovni poveljnik general Enrique Penaranda na svoji seji v Chaco pod nadzorstvom nevtralne vojaške komisije, ki nadzoruje demobilizacijo obeh armad. Upati je, da se bosta v kratkem sestala predsednika obeh sosednih držav in bosta pričela delo tam, kjer sta ga pustila oba generala ter bosta prišla do kakega sporazuma, ki bo nato izročil mirovni konferenci v Buenos Aires.

General Estigarriba je povedal generalu Penarandi, da bi Bolivija za odstop ozemlja Paragvaju dobila plačilo v gospodarski in trgovski pogodbah, ki bi bila sklenjena med obema državama. Poleg tega bo tudi sklenjena prijateljska pogodba, po kateri se bo pričela nova doba medsebojnega sodelovanja.

Paragvajska delegacija je tudi obvestila mirovno konferenco, da bodo bolivijski vojni ujetniki ostali toliko časa v Paragvaju, dokler ni podpisana mirovna pogodba.

### Maša zadušnica.

V soboto dne 24. avgusta bo ob devetih dopoldne v slovenski cerkvi na Osmi cesti v New Yorku maša zadušnica za pokojno Margaret Seršen.

### SO. DAKOTA IZGUBILA PREBIVALSTVO

Pierre, S. D., 20. avgusta. — Vsled velike suše in kobilice se je prebivalstvo South Dakote od leta 1930 zmanjšalo za 17.767.

### CERKVE ODPIRAJO V MEHIKI

Mexico, Mehika, 20. avgusta. — Med katoličani je zavladalo veliko veselje, ko je bilo v glavnem mestu in v okolici odprtih pet cerkev.

Cardenasova vlada kaže v cerkveni postavi veliko popustljivost.

### HRVATJE SE NE BRIGAJO ZA POLICIJSKE ODREDBE

BEOGRAD, Jugoslavija, 20. avgusta. — Vojni minister general Pera Živković je bil v poldrugo uro trajajoči avdijenci pri regentu princu Pavlu na njegovem gradu na Bledu. General Živković se je pritožil pri regentu zaradi nemirnega položaja v Jugoslaviji in posebno na Hrvatskem, kjer se prebivalstvo ne zmeni za policijske odredbe.

### ZIVLJENJEPIS OBSOJENEGA HAUPTMANN

Kaznilniška oblast je odločila odločitev do septembra. — Že pred nekaj tedni je Hauptmann skončal svoj življenjepis.

Trenton, N. J., 20. avgusta. — Na redni mesečni skupščini države New Jersey so kaznilniški ravnatelji razpravljali o tem, ako bi dovolili Bruno Richardu Hauptmannu, da bi bila objavljena zgodovina njegovega življenja.

Hauptmann je svoj življenjepis napisal v ječi in nek uradnik ga je prestavil v angleščino.

Hauptmannov zagovornik C. Lloyd Fisher bi življenjepis rad pustil tiskati, ker mu je nek založnik zanj ponudil \$60.000. Fisher pravi, da bi zagovorništvu potrebovalo ta denar, ker je obrambni sklad že izčrpan. Na večerjšnji seji ni bilo ničesar odločenega glede Hauptmannovega priziva ter je bila zadeva preložena za prihodnjo sejo v septembru.

V tem času pa je tudi Hauptmannova žena Ana napisala svoj življenjepis in tudi izkupiček te knjige hoče zagovorništvu porabiti za svoje stroške, posebno, ako Hauptmannova knjiga ne bo smela biti natisnjena.

Fisher pravi, da je Hauptmann v svoji knjigi Lindberghov slučaj samo kratko omenil in odločno zanikuje vsako krivdo pri umoru otroka.

### VERSKI NEMIRI V SRBSKI VASI

Beograd, Jugoslavija, 20. avgusta. — V vasi Rogatica so se spopadli mohamedanci in pravoslavni Srbi. Dva kmeta sta bila usmrčena, pet pa ranjenih.

Policija je dognala, da je dal povod spopadu radovednost. Ko se je v bližini vasi ponesrečilo neko letalo, je nekaj mohamedancev teklo na pozorišče nesreče. Da bi bili prej tam, so jo ubrali po bližnici preko pokopališča pravoslavne cerkve, v kateri se je baš vršila božja služba.

General Živković je regentu priporočal na Hrvatskem vlado "železne roke," ker so se izjalovili vsi poskusi priti z dr. Vladimирjem Mačkom do sporazuma.

V ponedeljek je bila ustanovljena pod imenom "jugoslovanska radikalna zveza," ki vključuje bivšo srbsko radikalno stranko, Slovence in bosanske muslimane.

Predsednik nove stranke je ministrski predsednik Milan Stojadinović, čegar namestnika sta notranji minister dr. Anton Korošec in prometni minister in voditelj bosanskih muslimanov dr. Ahmed Spaho.

Nova stranka povdarja, da je treba obdržati monarhijo pod dinastijo Karađorđevićev in jugoslovansko edinstvo, toda raznim krajem bo do gotove meje dovoljena samouprava.

V Sinju v Dalmaciji je prišlo do resnih spopadov med kmeti in orožniki, ker so kmetje demonstriali proti nekemu srbskemu agitatorju. Pri izgrdih sta bila ubita dva kmeta, 14 pa jih je bilo ranjenih.

Orožniki so varovali srbskega obiskovalca, nakar so pričeli kmetje metati na orožnike kamenje, orožniki pa so odgovorili z več strelji.

### RABELJ BO USMRČEN

Dunaj, Avstrija, 20. avgusta. — Alois Fuerts, ki je bil nekoč župan neke občine in je za vlado obešal zločince, bo najbrže sam obešen zaradi požiga in rop.

Obdolžen je, da je ubil dva pet let stara otroka, med njima svojo lastno hčer.

Policija pravi, da je Fuert reknel: — Ako moram umreti, želim, da sem ustreljen, ker vem, kaj pomeni biti obešen.

### DEŽ POGASIL GOZDNI POŽAR

Cody, Wyo., 20. avgusta. — Deževje več dni je pogasilo gozdni požar, ki je trajal 9 dni v Shoshone National Parku. Uprava parka je odpustila 100 gasilcev.

### SOVJETSKI POROČEVALEC IZGNAN IZ POLJSKE

Varšava, Poljska, 20. avgusta. — Poljska vlada je danes izgnala iz dežele dopisnika uradne ruske poročevalske agenture "Tass."

To se je zgodilo zato, ker je bil izgnan iz Moskve poljski poročevalec Jan Otmar.



"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates: Za celotno leto v celoti \$7.00, Za pol leta \$3.50, Za tretje četrtletje \$2.00.

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Šepet brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivalnice naznanijo, da hitreje najdemo naslovila.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 5-3874

MUSSOLINI JE REKEL: "NE!"

Konferenca zastopnikov treh velasil, čije svrha je bila prepričati vojno v Afriki, se je izjalovila. No, saj druga tudi ni bilo pričakovati.

Anglija in Francija sta v sporazumu z Abesinijo ponujali Mussoliniju velike koncesije, toda Mussolini je rekel: "Ne!" — in konferenca se je žalostno ter brez vsakega uspeha končala.

Sprva je kazalo, da bo mogoče Mussolinija pregovoriti. Cincal je in dilašča, prave pa ni bilo mogoče izvedeti od njega. To je bila pa le politika zavlačevanja. Hotel je dobiti dovolj časa, da se dobro pripravi na vojno, ki naj izbruhne, ko bo v Abesiniji deževna doba končana.

Sredi prejšnjega tedna je dospelo poročilo, da deževje ponohuje, in italijanski ministrski predsednik je rekel: "Ne!"

Mussolini hoče vojno. On jo mora imeti, da v italijanskih vojaki uteši krvoločnost, ki jo je izbičal do skrajnosti. Vojno mora imeti, če se hoče vzdržati v sedlu.

Abesinija je bila pripravljena — na nasvet Anglije in Francije, seveda — sprejeti tujo pomoč v svojih gospodarskih, finančnih in upravnih zadevah.

Taka pomoč bi mogla priti edinole od držav, čijih kolinije meje na Abesinijo. Kot take pridejo v poštev Anglija, Francija in Italija.

Anglija in Francija se nista hoteli spuščati v afriške pustolovstvo, ker predobro vesta, kakšne posledice utegne imeti tak korak.

Pred enainvajsetimi leti je iz lokalnega avstrijsko-srbskega spora izbruhnil svetovni požar.

Odvisno je bilo torej edinole od Italije, kakšno stališče bo zavzela. Mussolini je izpregovoril odločno besedo.

Njemu ne zadošča samo moralna zmaga, ne zadošča mu protektorat nad navideznim cesarstvom; ne zadošča mu par kosov ozemlja. On hoče vse, ali pa nič.

Oficijelno poročilo skuša olepsati diplomatski poraz konference z besedami: — Delegatje niso dobili še nobenega temelja za razpravo, ki bi uravnala spor.

S to frazo se skušata ministra Laval in Eden opravičiti, ker sta preveč strahopetna, da bi priznala izjalovljenje svojega poslanstva.

Dne 4. septembra se bo sestala Liga narodov k posvetovanju. Delegatje bodo govorili, svetovali, prepričevali, toda kaj more storiti Liga narodov v svoji nemoči?

Liga narodov ne more ničesar izsiliti. Liga narodov ne more staviti nobenega pogoja, ki bi ga Italija zaničljivo ne zavrnila.

Ko so vdrali Japonci v kitajsko ozemlje, je bila Liga brez moči. In brez moči bo, ko bodo padli prvi streli ob abesinski meji.

Naj se vojna v Afriki konča z zmago Italijanov ali Abesincev, za Ligo narodov bo pomenila popoln poraz.

DELAVCI SI LAHKO IZBIRAJO SVOJEGA LASTNEGA ZDRAVNIKA

V državi New York je 1. julija 1935 stopila v veljavo sprememba k delavskemu odškodninskemu zakonu (Worker's Compensation Law), ki dovoljuje poškodovanemu delavcu, da si sme izbrati svojega lastnega zdravnika, da ga leči v slučajni poškodbe vsled nezgode na delu. S tem se je vresničila dolgo zaželjena reforma.

Približno četrtina izmed 20.000 razpoložljivih zdravnikov v državi New York je bila kvalificirana za prakso v slučaju delavskih kompenzacij, in ceni se, da končno približno skoraj polovica vseh zdravnikov bo vpravičena do kompenzacijske prakse.

Odbor zdravnikov, zastopajočih državno zdravniško družbo in imenovanih od gubernerja Lehmana, je pripravil predlog za to zakonsko spremembo v izrečno svrhu, da se odpravijo zlorabe pomanjkljivega ali pretiranega lečenja, deljenja zdravniških stroškov med zdravnikom, nečedne konkurence, itd.

Dasi delavec ima sedaj pravico, da si izbere onega vpravičenega zdravnika, ki ga hoče, da ga leči za poškodbe ali poliklene bolezni, delodajalec sme nasvetovati ime kakega zdravnika, in ako delavec obvesti delodajaleca pisмено, da si ne želi izbrati svojega zdravnika, delodajalec mora takoj poskrbeti za lečenje s strani vpravičenega zdravnika.

Delodajalec oziroma njegova zavarovalna družba sta odgovorna za plačilo zdravniških stroškov, ali, ako delavec si izbere zdravnika, ki ni vpravičen izvrševati kompenzacijske prakse, se more zgoditi, da mora on sam plačati zdravniške stroške.

Vedenje zdravnika v delavskih kompenzacijah ni več le stvar, ki se tiče njega in zavarovalne družbe oziroma delodajaleca, marveč je zdravnik sedaj podvržen preiskavi s strani kompetentnega odbora zdravnikov, ki nastopajo v imenu države in javnosti.

—FLIS.

SINAJSKI METEOR

Čudovit naraven pojav so zadnje dni opazovali v vsej puštniji na Sinajskem polotoku. Gre za velikanski meteor, ki je bil baje izredno svetel. Razsvetljeval je daleč naokrog vso pokrajino. Svetloba je bila tudi po barvah zanimiva in se je prelivala iz bele v rdečo in pozneje v tajinstveno zeleno. Kmalu za tem, ko je ta nebesni pojav izginil, se je začelo fantastično deževanje zvezdnih utrinkov. Baje v puštniji se niso nikdar opazovali takega utrinjanja kakor ob tej priliki. Oba pojava sta bila vidna daleč naokrog. Celo v Jeruzalemu so opazovali te nenavadnosti na nebesnem svodu. Arabskega prebivalstva, ki je posebno nagnjeno k vraževerstvu, se je lotil divji strah. Karavane, ki so bile na poti, so priganjale živali in v diru bežale skozi puščavo. Ko se je pojavil meteor, so bili Arabci prepričani, da se bliža strašna katastrofa. Mislili niso toliko na zmede in vojno, kakor na naravno katastrofo. — Nebo je spregovorilo. Alah nam bodi milostljiv! — so molili verniki po mošejah.

SMRTNI SLUČAJ V INDUSTRIJI

Albany, N. Y., 19. avgusta. — Kot naznanja industrijski komisar Elmer F. Andrews je v državi New York v juliju izgubilo v industriji življenje 110 oseb.

Iz Jugoslavije.

Strašno razbojništvo v okolici Glinae.

V Bučicah pri Glini so doslej še nezmani razbojnik vdrli v župnišče, popolnoma izropali župnijski urad in župnikovo stanovanje ter župnika Ivana Vedrina umorili. Zločin so odkrili vaščani, ki so prišli k maši. Župnikovo truplo so našli razmesarjeno na tleh opustošene sobe. Zločin je ves okoliščin razburil in orožniki so takoj uvedli preiskavo ter odposlali patrolje na vse strani.

Zrtev krvne osvete.

Ob priliki razdelitve posestva je pred tedni v vasi Izaneu na Kosovu prišlo do prepira, v katerem je Hamza Barjanović ubil vaškega župana Ademovića. Hamzo so odvedli v zapor, vsa njegova družina pa se je zaprla v svoji hiši, boječ se krvne osvete Ademovićeve. Posebno se je skrival Hamzov brat Ehib, ki je bil na vrsti, da ga ubijejo maščevalci. Tako Barjanovići niso mogli spraviti niti svojega žita in drugi vaščani so puščali svojo živino, da se je pasla po Barjanovićeve svetu. Da bi opravili vsaj najnujnejša poljska dela, je Ehib po odposlanju prosil Jusufa Ademovića, brata ubitega župana, za "beso" (slovesno obljubo premirja), da bi vsaj za štiri dni odložil maščevanje. Trdnega zagotovila sicer ni dobil, proti večeru pa se je vendarle s svojo ženo podal iz hiše, da bi odgnal tujo živino, ki se je pasla po njegovem polju. Osvetniki pa so bili na preži. Iz zasede so počili trije streli in Ehib je obležal mrtev. Njegova žena je videla dva napadaleca in spoznala v enem Jusufa Ademovića. S zula je možu opanke, ker muslimanski mrlič ne sme biti obut, potem pa sklicala sosede ter umor naznanila orožnikom, ki so kmalu prišli morileca.

Zlato v Jugoslaviji.

Nedavno se je v Zagrebu hvallil neki nemški student, ki je potoval po Hercegovini in Črni gori, da je odkril praveato zlato reko, ki bo v enem kubičnem metru svojega peska dala tričetrt grama zlata, s pomočjo primernih naprav za izkoriščanje pa v enem letu celo okrog 9 kg. Mladenič je prepričevalno govoril o tej zlati reki, ni pa hotel povedati, kje jo je odkril. Pripovedoval je obirno tudi o napravah za izpiranje peska. Menil je, da bi take naprave stale okrog 200.000 Din in da bi

z raznimi drugimi stroški lahko uspešno poslovali izkoriščevalci zlate reke s kapitalom okrog enega milijona dinarjev. Tako govorjenje je obetalo novo "Kalifornijo" v Jugoslaviji, je pa daleč od stvarnosti, kar se tiče zlata v Jugoslaviji.

Z iskanjem zlata se v Jugoslaviji bavijo Angleži in Belgijci. Male količine zlata se dobijo v nekaterih rudnikih vzhodne Srbije, zlato v rečnem pesku pa se dobi v Krajini, zlasti v porečju Peke in Porečke reke poleg Timoka. V okolici Majdan-Peka da povprečno kubični meter zlatonosnega peska 0.119 do 0.348 gramov zlata. V potokih, ki prihajajo z Dele Jovana, je zlat amalgam, ki je setavljen od 29.02 odstotka zlata, nekaj srebra, večinoma pa iz neraztopljivih sestavin. V tem kraju je posebno znan rudnik Sv. Ane med Ginduš in Rusmanom. V eni toni materijala, ki je bil tam izkopen v globlini 107 m, so našli 30, 80, 1936 in celo 170 gramov zlata, a to je bilo, kakor že rečeno v rudnikih, dočim je zlato v rečnem pesku dobivano v dosti manjših količinah. Zlato iščejo tudi Medmurci v pesku Drave, ki ga izpirajo na svojih primitivnih plohih.

100 LET SCOTLAND YARDA

Ko je bil leta 1835., torej točno pred sto leti, ustanovljen v Londonu tako zvani "detektivski department," ni nihče slutil, kakšno svetovno slavo bo doživel. Sir Robert Peel je leta 1829. osnoval uniformirano Metropolitan-policijo, imel pa je v mislih še tudi tajno policijo. Trajalo je šest let, preden je premagal vse težkoc in preden je kralj privolil njegovim načrtom.

Ime Scotland Yard je prvotno pomenilo samo palačo, ki je že v srednjem veku stala na mestu današnje zgradbe in je služila škotskemu dvoru za rezidenca, kadar se je ta mudil v Londonu. Ob združenju Škotske z Anglijo pa je palača prešla v posest angleške krone, ki je odkazala palačo kot sedež londonski policiji. Ime "Scotland Yard" pa je ostalo.

Novo zgradbo je zidalo na tisoče kaznjencev kaznilnice Dartmoor, ki so morali v megleh londonskih nočeh pripraviti 2500 ton kamena, katero je bilo potrebno za zgradbo. Še danes pravi legenda, da

Advertisement for Peter Zgaga, featuring the headline "IHTA" and text about a Slovenian travel agency.

so kamenite stene Scotland Yarde samo zato tako vlažne, ker na njih neizbrisljivo vise solze kaznjencev.

To važno središče policije pa predstavlja važno strateško postojanko. Dviga se namreč neposredno ob obrežju Themse, v najbližji bližini parlamenta in vladnih zgradb in nedaleč se nahaja tudi, obdana od dreves St. Jameskega parka, buckingamska palača, v kateri prebiva kralj. Pri nemirih policija lahko takoj zavaruje najvažnejše točke Londona.

Vsa zgradba je skrbno prepletena s skrivno telefonsko mrežo, s sprejemno in oddajno brezžično napravo, poleg tega pa ima svoj park avtomobilov in motornih koles in svoja letala, tako da predstavlja Scotland Yard brez dvoma najboljšo opremljen policijski aparat na svetu.

Scotland Yard je ime, ki ga pozna vsak angleški otrok in najbrž večina ljudi sploh. Conan Doyle, znani angleški pisatelj, je mnogo pripomogel k njegovji slavi, med tem ko je sam pisal znamenite detektivske zgodbe, ki so polne detektivske fantazije, na osnovah aktov in podatkih londonske policije. Vse je pesniško preoblikoval in ustvaril slavno postavo Sherlocka Holmesa. V njem kaže idealno postavbo uspešnega detektiva, ki z varno roko razplete najbolj zamotane slučaje.

Londonska policijska vojska sestoji iz dvajset tisoč uniformiranih uradnikov, tisoč civilnih detektivov in stiriinpetdesetih žensk, ki opravljajo kot ženski detektivji posebno službo.

Angleški policijski ravnatelj vodi ves ogromni policijski aparat in je direktor Scotland Yarde, katerega postavlja sam kralj. Je neomejeni policijski diktator Anglije, vojskovodja z brezmejno močjo. Skoraj nikdar ga ne vidijo njegovi uradniki, samo včasih se to zgodi v statističnem uradu, ki kaže množino zločinov.

V Londonu se stekajo vsi zločinski elementi vsega sveta, da dosega število zločinov ogromno višino in je treba zato največje pazljivosti in točnosti.

Advertisement for Dr. Kerovega Berila, featuring the headline "CENA DR. KEROVEGA BERILA JE ZNIZANA" and text about a Slovenian travel agency.

Advertisement for Slovenic Publishing Co. Travel Bureau, featuring the headline "Važno za potovanje" and text about travel services.

Advertisement for Denarne Pošiljatve, featuring the headline "DENARNE POŠILJATVE" and a table of exchange rates for various currencies.



KRATKA DNEVNA ZGODBA

D. WILSON

NAKLJUČJE DETEKTIV

Helena Grahamova je sedla sama za mizo. Svojega moža ni čakala, kajti bilo je že pozno.

Helene ni prav nič zanimale, kje je njen mož. Ni ga pa sovražila, nikakor ne. Toda bila mu je hvaležna za vsako minuto samote.

Samotelj Helena je baš polivala s smetano sadno salato, ko je naenkrat obstala in izbuljila oči na temne, težke zavese, visee pred okni. Z eno zaveso je bilo nekaj — Helene se je zdelo, da sliši globoko dihanje preganjanega človeka. Da, zdaj se je nekaj zgajilo.

— Ko je? — je kriknila Helena.

Prikazala se je roka, za njo pa obraz — in kakor strela iz jasnega je stal pred njo lep mladenič, ves upehan je zašepetal:

— Prosim, prosim... nikar ne kričite... saj nisem razbojnik.

Pritepenec je začel jecljati in prestrašeno se je sesedel v naslanjač. Helena ga je pogledala. Ne, tega fanta se pa res ni bala.

— Koliko ste stari? — je vprašal Helena skoraj smeje.

— Dvajset let, milostiva.

— Šele! In kaj se je zgodilo?

— Prosim, prosim, skrijte me, milostiva, ko pride policija...

Helena je naglo odskočila.

— Poslušajte me, prosim, po pravici vam povem gospa, kako se je zgodilo. Dobro četr ure je od tega, ko sem prišel k Mary, k mojemu dekletu — sobico ima v Maida Vale.

In pomislite, pri njej je sedel mož — ne več mlad. Vprašal sem ga, kaj počne pri mojem dekletu, pa me je hotel postaviti pod kap. Mary je molčala, on se je smejal — tedaj se mi je zavrtele v glavi, pograbil sem vazo in mu jo tresnil v glavo. Mož se je zgrudil, videl sem, kako mu curlja iz čela kri... Mary je začela kričati — in pobegnil sem. Zagledal sem vrt, odprto okno vašega stanovanja v pritličju, mislil sem, da so mi že za petami in skrtil sem se tu pri vas.

Val sočutja se je dvignil v srcu mlade žene. Ubogi dečko! Ljubezen — ljubosumnost. — Kakor vsaka ženska v takih primerih je bila Helena takoj pripravljena razumeti in odpustiti.

— Hitro! — je dejala, — zbežite lahko skozi klet. V kleti najdete vratica, vodeča na breg reke. Tam vas ne bo nihče iskal — ne, ne, nikar se mi ne zahvaljujte...

Odhitela je z njim po stopnicah v klet, hitro in vzpodbujajoče ga je pobožala po laseh in še predno je mogel kaj reči, ga je potisnila skozi vrata.

Čez nekaj miant je nekdo močno pozvonil. Zunaj sta stala dva stražnika.

— Gospa Graham? — Bojim se, da vam prinašava žalostno vest, — je dejal prvi stražnik v zadregi. — Vašemu gospodu soprogu se je pripetila nesreča. Leži tu blizu v

Maida Vale v zasebnem stanovanju. Kolikor sem mogel slišati, je bil vaš gospod sprog na obisku pri znani dami, pa je prišel k nji mladenič, sprla sta se — kdo ve zakaj. Mladenič je ranil vašega moža in pobegnil.

Helena je zadržala in vprašala vsa iz sebe:

— Ali je težko ranjen?

— Težko vendar pa ne smrtno nevarno, — je odgovoril stražnik.

Helena je zrla nemo predse in majala z glavo. Kolika ironija usode! Rešila je pred policijo mladeniča, ki bi bil malone postal morilec njenega moža. Obklekla je plaše, da bi mogla oditi s stražnikoma k svojem možu, ki je ležal težko ranjen v stanovanju tuje ženske.

Rešila je tega fanta. Prav je storila. Ni ji bilo žal, da ga je rešila.

SUEŠKA DRUŽBA DOBRO ZASLUŽI

Sueška družba dobro zasluži toda svet se prej ni tako zanimal za njen zaslužek, kakor zdaj, ko so se njeni dohodki v zvezi s prevozom italijanskih čet v Afriko močno povečali.

Po že znanih tarifih iz leta 1930 mora namreč plačati vsaka ladja, ki vozi skozi Sueški prekop, za vsako tona tovora čistih 5.75 zlatih frankov in za vsakega potnika na ladji 10 zlatih frankov. Pri sedanjih italijanskih prevozih vojske, topov in strojnih pušk je zaslužila Sueška družba že milijone. Ko se bo pa italijanska vojska vračala, bodo gospodje zopet zaslužili milijone. Poslovna poročila Sueške družbe za drugo polletje 1935 so zelo optimistična.

Delnarji dobivajo povprečno dividendo 70 odstotkov. Vzdrževanje in uprava prekopa porabita 30 odstotkov kosmatih dohodkov. Vsi dohodki v prvem polletju letošnjega leta so znašali 436.000.000 zlatih frankov.

Kapital družbe je v pravem pomenu besede mednarodni. Po členu 24 statuta vodi to družbo upravni svet, obstoječ iz 32 članov, ki zastopa interese udeleženih narodov. Zdaj domi-

nira v Sueški družbi Francija z večino dveh tretjin. Bivši francoski ministrski predsednik Doumergue je dobival kot upravni svetnik Sueške družbe na leto 200.000 frankov. Anglija ima pičlo tretjino, enega člana ima v upravnem svetu Holandska. Egipetska vlada je zastopana po predsedniku upravnega sveta. Od leta 1858 je sedež družbe v Parizu. Italija in Japonska sta si dosedaj zmanj prizadevali dobiti mesto v upravnem svetu Sueške družbe. Uslužbenici so večinoma Francozi, v vojaškem pogledu ima pa premoč Anglija, ker je angleški admiralni štab gospodar Sueškega prekopa.

SCHUSCHNIGGOVA MATI UMRLA

Dunaj, Avstrija, 20. avgusta.

— Danes je umrla po dolgotrajni bolezni mati avstrijskega zveznega kanclerja An Schuschnigg. Stara je bila 64 let. Kancler je pred kratkim izgubil ženo v avtomobilski nezgodi.

NAŠI V AMERIKI

— V nedeljo popoldne se je podala Viktorija Somrak, 42 let stara, v Gordon park pri Clevelandu, kjer je najela čoln, da se pelje na jezero. Z njo je bil tudi Stanley Kovalček. Uro potem, ko je Mrs. Somrak najela čoln, so dobili slednjega prevrnjenega na jezeru, četrtil milje od jezera. Trupa ni bilo nikjer. Frank Somrak, soprogo Somrakove, je identifiiral belo denarnico, katero so našli v čolnu, kot last svoje žene. Policija ni mogla nikogar dobiti, ki bi znal povedati, kako se je pripetila nesreča in tudi drugih podrobnosti ni mogoče dobiti. — Odbor Slovenskega Doma v Brooklynu se iskreno zahvaljuje rojakom za obilno udeležbo na pikniku v gozdu za "Rev-nim Lazarjem."

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačano naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razposlali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnega dela in stroškov, es-to Vas prosimo, da skušate naročnino pravčasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imenuje so tiskana s debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Lavabit
COLORADO: Pueblo, Peter Oulig, A. Sattler
INDIANA: Indianapolis, Louis Banich
ILLINOIS: Chicago, J. Bevcik, J. Lukanich
KANSAS: Girard, Agnes Molnik
MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopivec
MICHIGAN: Detroit, Frank Steiner
MINNESOTA: Chisholm, Frank Goulet
MONTANA: Roundup, M. M. Panian
NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
NEW YORK: Gowanda, Kari Strniska
OHIO: Barborton, Frank Trehr
PENNSYLVANIA: Broughton, Anton Ipavec
WISCONSIN: Milwaukee, West Alita, Frank Hahel
WYOMING: Rock Springs, Louis Tanscher

ZAROČENCA

MILANSKA ZGODBA 17. STOLETJA
Spisal: ALESSANDRO MANZONI



"Moral bi pač... otrok ne... malo prezgodaj... ali ženo... če bi se svet vrtel, kakor bi se moral..."

"Ah sami ste! Torej morate potrpeti: dobi-te manjšo porejijo."

"To je pravica; toda če skoro, kakor upam... in z božjo pomočjo... Dovolj; kaj pa, ko bi tu-di jaz imel ženo?"

"Tedaj se listek izmenja in porejija zviša, kakor sem že rekel, vedno po številu ust," je rekel neznanec in vstal.

"Tako je prav," je zaklical Renzo in nada-ljeval krike in bijoč s pestjo po mizi: "Zakaj pa je ne napravijo, take postave?"

"Kaj vam naj rečem? Za danes vam voščim lahko noč in odhajam, ker mislim, da me že-na in otroci že dolgo pričakujejo."

"Samo še kapljico, samo še kapljico," je klical Renzo ter mu v naglici natočil kozarec; nato se je mahoma dvignil, ga ujel za rob jopi-ča ter močno povlekel, da bi ga prisilil, naj zopet sede. "Samo še kapljico; ne delajte mi te sramote."

Toda prijatelj se mu je iztrgal, se osvobodil in ne meneč se za Renzovo zmes prošanj in o-čitanj, je rekel znova: "Lahko noč" ter odšel.

Renzo mu je še pridrigal, ko je bil oni že na cesti, nato se je znova sesedel na klop. Uprl je oči v kozarec, ki ga je bil nalil, in ko je videl, da gre natakator mimo mize, mu je pomignil, naj obstane, kakor bi mu moral kaj važnega sporočiti; nato mu je pokazal kozarec in po-udarjajoč besede na poseben način, je rekel po-časi in slovesno:

"Evo, pripravil sem ga bil za onega pošte-njaka, poglejte, prav do vrha, prav kakor za prijatelja; toda ni ga hotel. Včasih imajo lju-dje čudne ideje. Jaz nisem kriv; pokazal sem svoje dobro srce. Zdaj, ko je vino že nalito, ne sme iti po zlu." Rekiš je prijel kozarec ter ga izpraznil na dušek.

"Razumem," je rekel natakator in odšel.

"Ah, tudi vi razumete!" je povzel Renzo. "Torej je res. Če so vzroki pravični..."

Bodi kakorkoli, ko so tisti prvi hlavopi stopi-li Renzu v glavo, so vino in besede začele ro-mati brez mere in pravila, vino navzdol, be-sede navzgor, in v hipu, ko smo ga zapustili, je stal že, kakor je pač mogel.

Čutil je veliko potrebo, da bi govoril; poslu-šalev ali vsaj navzočih ljudi, ki bi jih bil lah-ko smatral za take, se ni manjkalo in tudi be-sede so nekaj časa prihajale na jezik, ne da bi jih bilo treba prositi, in dajale so se tudi raz-vrčati v nekakšen red. Toda polagoma mu je začelo postajati opravilo zaključevanja stavkov grozno težavno. Misel, ki se je bila živa in od-ločna pojavila v duhu, se je nenadoma zame-glila in izginila in beseda, ki jo je bilo treba precej dolgo čakati, ni bila več ona, ki bi bila najbolj primerna. Po enem tistih lažnivih na-gouov, ki tolikokrat ljudi strmoglavijo, se je v takih stiskah zatekal k svoji preljubi stekleni-ci. Toda povej mi, kdor imaš le zrnce razuma, kakšno pomoč mu je mogla dajati steklenica v takih okolišnih.

"Ah, krčmar, krčmar!" je začel znova, ga spremljal z očmi okrog mize in pod dimniško ostrešje, upiral včasih vanj pogled tam, kjer ga ni bilo, in govoril neprestano sredi trušče o-stale družbe. "Ti vražji krčmar! Ne morem je požreti... tiste o imenu, priimku in opravi-ku. Mladeniču, kakor sem jaz...! Tega nisi dobro naredil. Kakšno zadoščenje, kakšen zmisel, kakšen okus... dejati ubogega mladeniča na papir? Ali prav govorim, gospoda? Krčmarji morali biti na strani dobrih mladeničev... Čuj me, čuj me, krčmar; napravim ti primero... zaradi... Smejejo se, kaj? Malo natrkan sem res... toda vzroke povem prave. Povej mi sa-mo: kdo ti vzdržuje obrt! Ubogi mladenič, kajne? Ali govorim prav? Pomisli samo, ali pridejo kdaj tisti gospodje, ki delajo razgla-se, k tebi le na kozarček."

"Vse ti pišejo vodo," je rekel Renzov sosed.

"Jasno glavo hočejo imeti," je pristavil drugi, "zato da morejo lagati, kakor je treba."

"Ah!" je vzkliknil Renzo. "Pešnik je zdaj govoril. Torej razumete moje vzroke tudi vi. Odgovori torej, krčmar: Ferer, ki je še naj-boljši med vsemi, ali je ta kdaj prišel k tebi trkat na zdravje? Ali si imel kdaj od njega za ficek dobička? In oni pašji morilec don...? — Molčim, ker sem preveč pri pameti. Ferrer in oče Orrr... jaz to vem, to sta dva poštenjaka;

toda malo jih je, poštenjakov. Stari so slabši od mladih in mladi... še slabši nego stari. — Vendar zadovoljen sem, da ni tekla kri — ojoj, barbarstvo, ki ga mora vršiti samo rabelj. — Kruh — to pa že. To sem jih dobil, sunkov, to-da... dajal sem jih tudi. Prostora! Izobilje! Živio... In vendar, tudi Ferrer... kakšno latin-sko besedico... "sies baraos trapolorum"... Prekleta navada!... Živo! Pravica! Kruh! Ah, glejte, to so prave besede!... Tam so nas ho-teli ti poštenjaki... ko je zabučal ta prekleti ton, ton in nato zopet ton, ton, ton. Ne bi bili bežali takrat, ne. Tam bi ga bili držali, tega gospoda kurata... Jaz že vem, koga mislim!"

PETNAJSTO POGAVLJE

Ko je krčmar videl, da se bo zabava še dolgo vlekla, se je približal Renzu, prosil vljudno one druge, naj ga puste na miru, ga potresel za roko ter mu skušal dopovedati in ga pregovoriti, da bi šel spat.

"Pojdimo spat, spat," je rekel krčmar ter ga vlekel; spravljal ga je srečno skozi vratne odprtino, ga s še večjim naporom zvelkel na vrh malih stopnic in nato v sobo, ki mu jo je bil določil. Ko je Renzo zagledal posteljo, ki ga je čakala, se je obveselil; pogledal je krč-marja z drobnimi očmi, ki so se zdaj zaiskrile kakor še nikdar, zdaj pa zopet mrknile, kakor dve kresnici; skušal se je uravnovesiti na no-gah in je iztegnil roko h krčmarjevemu obra-zu, da bi ga v znamenje prijateljstvo in hvaležnosti vsčipnil v lice, a ni se mu posrečilo.

"Prav tako, krčmar!" se mu je pa vendar posrečilo povedati. "Zdaj vidim, da si pošte-njak; to je dobro delo, da pripraviš posteljo ubogemu mladeniču; toda tisti tvoji nastop z imenom in priimkom ni kazal poštenjaka. Na srečo imam tudi jaz svoj odmerek zvitosti..."

Krčmar, ki ni mislil, da more oni zveržiti še toliko zmiselnih besed, in je iz dolge izkušnje vedel, kako so ljudje v takem stanju mnogo bolj podvrženi temu, da se premislijo, je hotel ta jasni presledek uporabiti za nov poskus.

"Dragi mladenič," je rekel z zelo vljudnim glasom in vedenjem, "nisem storil tega, da bi vas nadlegoval ali poizvedoval po vaših zade-vah. Kaj hočete? Taka je postava; tudi mi mo-ramo ubogati, drugače smo mi prvi, ki jih zade-ne kazni. Bolje je ugoditi jim in... Za kaj pa gre končno? Prava reč! Človek reče dve be-sede, ne zanje, tmveč da napravi meni uslugo. Kaj bi, zdaj tu na štiri oči urediva med sabo tudi to; povejte mi svoje ime in... in potem z mirnim srcem ležite."

"Ah, ti malopridnež!" je vzrojil Renzo. — "Slepar! Že zopet začneš svojo nesramnost z imenom, priimkom in opravičilo!"

"Molči, burkež; pojdi spat," je dejal krč-mar.

Toda Renzo je nadaljeval še glasneje: "Ra-zumem. Tudi ti si z njimi v zvezi. Počakaj, po-čakaj, te že jaz popravim." In obrnivši glavo proti stopnicam, je začel še glasneje rjuti: — "Prijatelj! Krčmar je v..."

(Datje prihodnjič.)

SODNA DVORANA IZPREMENJENA V SPALNICO



Ko se je začela rusiti neka stara hiša v Long Island City, N. Y., v kateri je prebivalo več družin, so se stanovaleci preselili v sodno dvorano, kamor je dala mestna oblast postaviti več stelje.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo le-pih romanov slovenskih in tu-jih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"



# GREHI OČETOV

Roman v dveh zvezkih

Za Glas Naroda priredil I. H.

PRVI ZVEZEK.

20

— Upajmo, da, upajmo! In pomislite, dragi gospod Albert, zopet sem srečal gospoda dvornega igralca Kaleja. In že takrat, ko je preiskoval Jozo, da, mi je sedaj zopet prigovarjal: da ne smem dovoliti za nobeno ceno! In tudi ne bom.

— To povejte tudi svoji hčeri, ko pridete domov in ravno tako odločno, kot ste rekli meni.

— Da, to bom, da, da!

In ta "da" ni bil posebno pogumen.

Z vzdihom kima pred se in pri tem se mu zopet premikajo naočniki in ko jih hoče pritrčiti, mu padejo note iz rok na tla. Oba mu jih pomagava pobirati.

Ko ima zopet vse v rokah, še vedno išče po kamenju.

— Ali še kaj pogrešate, gospod profesor? — vpraša Albert.

— Seveda, moje naočnike.

Našli smo jih poleg hišnih stopnic v jarku.

— Prav srečno so padli, da. Šipe so sicer nekoliko umazane, da, pa so vendar še cele.

Ločimo se.

— Torej? In vaš odgovor na moje sporočilo? — ga vprašam, ko sem z Albertom zopet sam.

— Zakaj naj bi odklonil!

Tak slučaj! Popolnoma iste besede so bile v Martinem pismu.

— Potem pa se nama mudi. Marta naju pričakuje ob devetih. In že je četrt čez.

— Nekaj minut morava še dodati, ker se moram preobleči.

— Dobro! Potem preskrbim voz in vas počakam pred vratmi.

Ko Albert četrt ure pozneje stopi z menoj v voz, sem v svoje presenečenje opazil, da je svojo običajno obleko zamenjal z lepšo.

7.

Pred vratmi hotela de Rome stopiva iz voza. Čas, ko naju je Marta pričakovala, je že davno potekel. Skrb, ki sem jo imel, je bila zmanjšana z naznanilom, da "se je gospica Kronekova ravno vrnila iz gledališča."

V salonu, do čegar vrat naju je spremil sluga, sva našla samo Martino mater. Pristržno me pozdravi in Albertu ponudi prijazno roko.

— Se že morata zadovoljiti s tem, gospod Albert, da skušamo na potovanju izravnati poset, katerega ste nam pred leti naklonili v Augsburgu. Ali smem prositi, da sedete?

Tekom razgovora, ki se je vrtil skoro izključno okoli Martinega uspeha v Hamburgu, se mi je dozdevalo, da Kronekova mama opazuje poteze mojega prijatelja z nekim posebnim zanimanjem.

Tedaj pa se odpro vrata sosedne sobe in prikaže se Marta v obleki, ki je bila siva kot mah in ki je po svoji barvi in urezu lepoto njene postave zelo dvignila. Mehka rdečica je ležala na njenih licih in njene oči so imele lesketajoč sijaj. Bil je dober, pristržen pogled, s katerim mi je podala roko.

— Prosim za odpuščanje, — pravi, — toda hotela sem se pripraviti za odhod. Sedaj imam svoj čas do zadnje minute za naše ljube goste.

Roko potegne iz moje in gre proti Albertu, ki je vstal. Molče mu gleda v oči. Albert prime njeno roko, da jo uljudno poljubi. Tedaj pa pravi z glasom, ki je bil drugačen kot navadno:

— Zelo me veseli vas zopet videti.

Nekaj vsakdanjih besed. Mene je Marta še stokrat prijazneje pozdravila, toda še nikdar s takim glasom.

Na peti se nekoliko obrnem, sedem nasproti Kronekovi mami in sem skušal pričeti oni veseli razgovor, s katerim smo se navadno zabavali v Monakovem. Moje šale pa niso dosegle namena. Kronekova mama se je razgovarjala z menoj prav po svetem pismu: — Da, da! Ne, ne! — Sicer se je potrudila, da me je poslušala, toda njene oči so se vedno obračale proti divanu, na katerem sta v pogovoru sedela Albert in Marta.

Govorila sva o Berlinu, o berlinski umetnosti, o berlinskih gledaliških odrih. Kadar se je Marta o takih stvareh razgovarjala z menoj, se je vedno prepirlala. Tukaj pa nisem slišal nikakega ugovora. Vsako besedo, ki jo je izgovoril Albert, je sprejela kot kako odkritje.

— Čudim se, da najdem pri vas tako obsežno znanje o umetnosti in umetnikih tega mesta, — sem jo slišal govoriti, — ker le še malo časa živite v Berlinu.

— Že eno leto. Toda kak opravke ima čas z mišljenjem? Kdor hoče pravilno oblikovati svojo sodbo, mora pogosto videti.

Marta zadnjih besed najbrže ni razumela.

— Že eno leto? — ponovi raztreseno. — Zdi se mi, da sem slišala, da ste kmalu potem, ko smo se spoznali, odpotovali iz Augsburga.

— Da, gospica. Takrat sem šel na Dunaj.

— Ali je dunajska ljubezniva privlačnost na vas tako malo vplivala, da ste tako kmalu zopet odpotovali? Ali pa ste se morda preselili v Berlin, da povečate svoje znanje in se posvetite svojemu poklicu?

— Nimam nikakega poklica in tudi za nobenega ne vem. In moje znanje? Učim se pač, kakor me je volja, brez namena in cilja. Svoje potrebe, da bi vedel to, kar se mi zdi vredno, ne morem označiti s sveto besedo namen. — Beseda "sveto" je imela ironičen naglas. — Ne, gospica! Kar me je gnalo v Berlin, je bila samo želja najti veliko mesto, v katerem je mogoče med milijonom ljudi živeti sam, ne da bi me kdo motil in nadlegoval.

— In za to vam Dunaj ni bil dovolj velik?

S tem vprašanjem se je Kronekova mama vmešala v razgovor obeh.

— Dunaj bi bil dovolj velik, da bi se mogel izgubiti. Toda če sem odpotoval z Dunaja, se je to samo zgodilo, da ne bi vedno po vseh ulicah srečal spomin na grenke čase, ki sem jih moral na Dunaju prestatiti.

(Dalje prihodnjič.)

## S KONGRESA TRETJE INTERNACIONALE



Na kongresu Tretje internacionale v Moskvi so bili kot gosti člani političnega urada komunistične stranke v Sovjetski uniji. Z leve na desno so: V. Andrejev; K. Vorosilov, poveljnik rdeče armade; Josip Stalin; L. Kaganovič, komisar za transportacijo; M. Kalinin, predsednik, in ministrski predsednik V. Molotov.

### MED PUSTOLOVCI IN BANDITI

Mesto Tientsin je kot pristanišče Pekinga od nekdaj igralo veliko vlogo v vzhodno azijski trgovini. V tem mestu so se v velikem številu naselili Evropejci in Japonci. Evropska in japonska četrt sta takozvani koncesiji in na tem ozemlju nimajo kitajske oblasti nobene pravice, izvrševati svojo uradno moč. Prebivalci teh koncesij imajo tudi navado, da vse morebitne napade odbijejo s skrajno energijo.

Take koncesije poznajo skoraj vsa velika kitajska mesta. Evropska četrt v Tientsinu pa je deležna posebne pozornosti kitajskih banditov. Na teh tleh so namreč banditi izven nevarnosti in jih tukaj kitajske oblasti ne morejo preganjati. Tu se sestajajo pobegli in izdajalski generali, razbojniki, v odsotnosti na smrt obsojeni, voditelji raznih tolp, odstavljene uradniki in vsakovrstni politični begunci.

Ti ljudje sicer ne uradujejo v nobenem uradu in jih vse zanemarja in prezira, vendar je vsak zase znal spraviti svoj del in z ugrabljenimi ženami dobro žive od uropanega denarja. Seveda jih še vedno tlači strah, da bi se lepega dne utegnile pojaviti njih žrtve in se maščevati. Zato se varujejo kakor se vedo in znajo. Vsak hip človek naleti v evropskem delu Tientsina na hiše, ki jih obdaja visoko zidovje in neredko tudi gosta žična ograja, kamor je napeljan električni tok. Poznavalci razmer vedo, kaj to pomeni. Za temi zidovi žive kitajski emigranti. Tako žive ti voditelji razbojniških tolp, izdajalci in brezdomci v Tientsinu udobno življenje, toda prokletstvo milijonskih množic jim odmeva v ušesih in od ure do ure se boje, kdaj jim napoči dan, ko bodo morali polagati račun o svojem strašnem delovanju.

Tu je veliki gospod Sun-Tsiun-Fang, nekoč gospodar petih provinc, ki se razprostirajo od Fukijena do Sangtunga. V političnih zmedah je moral bežati in je našel zavetje v angleški koncesiji v Tientsinu. Večino njemu zaupanega denarja je prinesel seboj. Ta človek čuti potrebo kazati se kot velikega učenjaka in se v svoji zlati kletki bavi z budističnimi studijami.

Prav tako živi tu nekdanji general Ma-Cang-Sjan. Bil je junak mandžurskih bojnih poljan, toda ni se boril samo za interese kitajske domovine, ampak še bolj za svoje lastne in je tudi plen prinesel seboj. Ko je začela njegova zvezda ugašati, se je zatekel najprej v Sovjetsko Rusijo. Ker pa se je tam bal za svoje bogastvo, je odpotoval v Tientsin, da bi tu v miru užival, kar si je v boju na nepošten način pridobil.

Hu-Sung-Feng, nekoč tudi visok kitajski uradnik, je moral lepega dne nenadoma pobe-

gniti, ker je le prevelikopotezno gospodaril v svojem žepu. Vse svoje žive dni je bil ta človek velik prijatelj žensk. V Tientsin je prispel z nič manj kakor 20 prijateljicami. Preden pa se je vselil v svojo vilo v Tientsinu, je ves svoj harem zapustil v kitajskem delu mesta. Kdorkoli gre mimo njegove hiše, se ne more ubraniti smehljaja. Čudni junak si je namreč dal napeljati okrog hiše posebno močno in gosto hodočo žično ograjo, tako strašno se boji svojih nekdanjih — 20 prijateljic.

Med vsemi kitajskimi emigranti v Tientsinu je brez dvoma deležen najglobljega zanikanja Jao-Cu-Sing. Imenujejo ga največjega izdajaleca Kitajske. Dokler mu niso prišli na sled, je bil vpliven državnik in je vodil Japoncem prijateljsko politiko. Smrti kazni je ušel s pustolovskim begom in je odnesel seboj silne množine državnega denarja.

Izmed mnogih bivših razbojniških generalov je treba v prvi vrsti omeniti Si-Ju-Jana, moža, ki ima na vesti nešteto umorov, ugrabitev in ropov. Z razbojnikovanjem si je nagrabil neizmerno premoženje in živi sedaj sila gosposko in razkošno. Njegovi ubožnejši "tovariši" so skoro vsak dan pri njem v gosteh.

Tako žive ti voditelji razbojniških tolp, izdajalci in brezdomci v Tientsinu udobno življenje, toda prokletstvo milijonskih množic jim odmeva v ušesih in od ure do ure se boje, kdaj jim napoči dan, ko bodo morali polagati račun o svojem strašnem delovanju.

### CESTE IZ BAMBUSA, LEDU IN JUTE

Udeleženci mednarodnega kongresa za gradnjo cest, ki je bil nedavno sklican v Monakovem, so imeli priliko poslušati referate o načinu gradnje cest v raznih državah. Slišali so marsikatero zanimivo tehnično novost. Tako je neki kitajski inženjer pripovedoval, kako rabijo na Kitajskem za gradnjo cest bambus kot nadomestilo našega železa. Posebno radi ga rabijo pri gradnji cest kot vezavo za cement. Lahko se rabi tudi izraz bambusbeton, kakor govorimo pri nas o železobetonu. Bambus se baje po svojih lastnostih močno približuje železu zlasti po svoji trpežnosti, ker prenese precej velik pritisk in je pri tem izredno prožen.

Druge presenetljiva novost

### SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

215 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.  
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE



"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

### NORMA MILLEN BO IZPUŠČENA

Dedham, Mass., 19. avgusta.

Norma Millen, hči protestantskega pastora, bo danes po polnoči šla iz kaznilnice. Takoj po svoji oprostitvi bo storila vse korake, da se otrese imena, ki ga je dobila od svojega zločinškega moža.

Obsojena je bila na eno leto ječe, ker je bila v zvezi z zločinskimi deli svojega moža Murtona Millena, njegovega brata Irvinga in njihovega tovariša Abe Faberja. Vsi trije so v juniju umrli na električnem stolu v Charlestownu.

Ko bo prišla iz ječe, ne bo več nosila žalne obleke po svojem možu; temveč bo imela novo moderno obleko, katero ji je poslal njen oče, pastor Norman Brighton.

Prijatelji družine Millen pravijo, da bo Brighton svojo lepo hčer vzel na potovanje in bo pridigoval proti zločinstvu ter bo svojo hčer kazal kot strašni zgled dekleta, ki je zablodilo v lučine življenja.



AVGUST

- 22. Aquitania v Cherbourg
- 23. Europa v Bremen
- 24. Lafayette v Havre  
Roma v Trst
- 28. Washington v Havre  
Majestic v Cherbourg
- 30. Bremen v Bresten
- 31. Ile de France v Havre  
Rex v Genoa

24. septembra:  
Rex v Genoa

25. septembra:  
Washington v Havre

26. septembra:  
Champlain v Havre  
Aquitania v Cherbourg

27. septembra:  
Europa v Bremen

SEPTEMBER:

4. septembra:  
Normandie v Havre

5. septembra:  
Champlain v Havre

7. septembra:  
Aquitania v Cherbourg

10. septembra:  
Europa v Bremen  
Conte di Savoia v Genoa

11. septembra:  
Manhattan v Havre

12. septembra:  
Majestic v Cherbourg

14. septembra:  
Lafayette v Havre  
Conte Grande v Trst

17. septembra:  
Bremen v Bremen

19. septembra:  
Berengaria v Cherbourg

21. septembra:  
Ile de France v Havre

## ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI! ! !

#### IZ BAGDADA V STAMBUL

4 knjige, s slikami, 627 strani

Vsebina: Smrt Mohamed Emina; Karavana smrti; Na begu v Goropa; Družba En Nasr  
Cena .....1.50

#### KRIŽEM PO JUTROVEM

4 knjige, 595 strani, s slikami

Vsebina: Jezero smrti; Moj romap ob Nilu; Kako sem v Mekko romal; Pri Šamarih; Med Jezidi  
Cena .....1.50

#### PO DIVJEM SVEĐISTANU

4 knjige, 594 strani, s slikami

Vsebina: Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med drema ognjema  
Cena .....1.50

#### PO DEŽELI SKIPETARJEV

4 knjige, s slikami, 577 strani

Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju  
Cena .....1.50

#### SATAN IN ISKARIJOT

12 knjig, s slikami, 1704 strani

Vsebina: Izseljenci; Yuma šetar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Almaiden; V treh delih sveta;

Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dediči

Cena .....3.50

#### V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani

Vsebina: Kovač Šimen; Zaroka z zaprekami; V golobnjaku; Mohamedanski svetnik  
Cena .....1.50

#### WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani

Vsebina: Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-šl, lepa Indijanka; Prokletstvo zlata; Za detektiva; Med Komanči in Apači; Na nevarnih potih; Winnetov roman; Sans Ear; Pri Komančih; Winnetova smrt; Winnetova oporoka  
Cena .....3.50

#### Ž U T I

4 knjige, s slikami, 597 strani

Vsebina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot  
Cena .....1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"

216 West 18th Street

New York, N. Y.